

Metams 5 r., pusmečiui 2 r.
60 k., 3 mėnesiams 1 r. 30
kap., 1 mėnesiui 45 k.

UZSIENIUOSE:

metams 9 rb.; 9 mėnesiams
6 rb. 80 k., 6 mėnesiams
(pusmečiui) 4 rb. 60 k.; 3
mėnesiams 2 rb. 35 k.; 1
mėnesiui 80 kap.

SKELBIMAI:

Petitio eilė (4 skiltys) prieš
tekstą 60 k., po teksto 30 k.

Lietuvių Balsas

Darbo ieškantiems: eilė
10 k. — Giminių ieškantiems:
eilė po teksto 10 k.

REDAKCIJOS

ir ADMINISTRACIJOS adre-
sas: Petrapilis, Sapery g-le.
n. 9, b. 9. Telef. 286—46.

REDAKCIJA visais reika-
lais priima kasdien, be se-
kmadienių, nuo 12 v. diena
ligi 4 val. vakaro.

Skyrium numeris
5 kap.

Metai II.

Petrapilis. Liepos 28 d. 1916 m.

№ 56 (85).

Voroneže „Saulės“ kursai.

Stojamieji i „Saulės“ kursų egzaminai prasidės rugpjūčio 10 d. Stojant i kursą reikia mokėti tiek, kiek moka baigusieji dviklasę liaudies mokyklą.

Daugiau žinių bei kursų programų galima gauti — Voroneže Lietuvių Komitete (Malo Dvorianskaja 21).

Važiuojant egzaminų laikyti, reikia pasiimti, koki yra, dokumentai ir iš vietos Lietuvių Draugijos n. d. k. š. arba iš įgaliotinio elgimosi paliudymas.

Kursų priveizdėtojas

J. Vokietaitis,
1605—3

Vilniaus M. Yčo vyrų gimnazija Voroneže.

Direktorius šiuo praneša, kad stojamieji ir pereina-
mieji egzaminai bus ne rugpjūčio 10 d. (kaip buvo pa-
skelbta), bet rugpjūčio 16 d.

1689—1

Martyno Yčo vyrų gimnazijai Voroneže tuojau reikalingi:

1) kancelerijos raštininkas vedėjas ir 2) du
klasės šeimininkų padėjėjų. Viena iš jų vieta
gali būti etatinė. Algos tokios-pat, kaip ir
vyriausybės gimnazijose. Norintieji užimti
šias vietas, tesikreipia į gimnazijos direktorių.

1697—2

„Saulės“ Draugijos Bugalterijos kursai Voroneže.

Stojamieji egzaminai i „Saulės“ Draugijos bugalteri-
jos kursų Voroneže prasidės rugpjūčio 10 d.

Prašymai reikia siųsti ir atvažiuavusiems i Voronežą
kreiptis i Komiteto raštinę: Malo-Dvorianskaja Nr. 21.

Prie prašymo reikia pridėti: gimimo metrikai, mokslo,
doros ir elgimosi liudymai.

Stojantieji i kursų turi turėti 2-klasės mokyklos
didumo mokslą.

Už „SAULĖS“ Draugijos pirmininką

Kun. Džiakonas Jul. Jasienskis.

Revelyje greit reikalingi:

mokytojas (ja) ir prieglaudos vedėja. Mokytojas (ja) gali
būti ir be teisių, kad tik turėtų ne mažiau kaip 4 kl.
gimnazijos liudymą ir būtų susipažinęs (usi) su mokyklos
darbu.

Kreipties: Ревель, Никольская 18. Председателю Литов-
скаго Комитета.

1706—2

„Lietuvių Balso“ skaitytojams.

Kieno prenumerata baigiasi
rugpjūčio 1 d., prašome pa-
siskubinti užsisakyti toles-
niam laikui, kad nesusitru-
kdytų laikraščio siuntinėjimas

Nuo rugpjūčio 1 d. ligi metų galo

„Lietuvių Balso“ kaina

Rusijoje: 2 rub. 15 kap.

Užsieniuose 3 rub. 80 kap.

Visuose miestuose ir miesteliuo-
se, kur tik yra lietuvių, reikalingi
„LIETUVIŲ BALSUI“ platintojai —
(prieneratai, skelbimams priimti
ir atskiriems № № pardavinėti).

Už patarpininkavimą mokama nuo-
šimčiai.

Adresas: ПЕТРОГРАДЪ, Саперный
пер. 9—9, „LIETUVIŲ BALSUI“ Admi-
stracija.

„Lietuvių Balsas“ galima gauti
prie bažnyčių:

Petrapijyje šv. Kotrynos,
Maskvoje šv. Petro ir Povilo
ir Voroneže.

Šilavoto mokytojas (Suv. g.)

Juozas Džugauskas, 17 metų mo-
kytojas, liuosas nuo kariuomenės,
vėl noriu mokytojauti lietuvių moky-
kloje. Ст. Хуторская, Кубанской об-
ласти, учителю Иосифу Длуговскому.

1691—1

Petrapilis, liepos 28 d.

Mūsų inteligentija ir liaudis.

„Ne kartas teko pastebėti, kad
mūsų žmonės nemėgia ir bijo lietu-
vių inteligentų“ — rašo J. M-a „L.
Balso“ 9 №. Taip manau ir aš. Ro-
dosi, ne dabar būtų metas rodyti
mūsų inteligentų juodieji taškai ir
ydos, kada jų kiekvienas taip reika-
lingas, kada Lietuvos ištremtoji liau-
dis yra bejėgė, o inteligentija — mai-
tintojai šelpėjai. Nedėkingas darbas
šaukti prieš geradarius, bet... tenka.
Ką kam sopa, tas apie tai kalba ir
skundžiasi.

Man matosi, kada-kada, bet dabar
tikrai gera proga pažinti mūsų žmo-
nės, susieiti su jais, susiartinti. Atsi-
menu, kaip laikraščiai (jaunuomenės
ir ne jaunuomenės) nuolat skambin-
davo „eikime i liaudį pažinkime, pa-
milkime ją“, bet jų balsas taip ir
nuskambėjo. Kai kurie klausė ir mė-
gino, kitam gal ir pasisekė įlįsti i tą
liaudį; kiti tik padejuodavo ir idejo-
mis bei jausmais tepasitenkindavo,
kitiems gi nė nesuskandavo. Tiesa,
tada gal ir neįvykdomas tai buvo
dalykas: įvairios gyvenimo aplinky-
bės gal pertoli buvo nustumusios.

Virto kiti laikai, likimas lyg ty-
čia mus suartino, sustumė i krūvelės,
kad ir išblaškė po didžiuosius Rusus,
bet gi surišo bendra nelaime —
vargu. Inteligentas akis i akį stojo
su alkanu sodiečiu, ir čia jau, rodo,
atsirado progos parodyti savo inte-
ligentiją, savo patrijotizmas, pažinti
sermėgiai. Juk vargo, nelaimės tek-
tas žmogus toks atviras, širdingas,
jis išlėis visą savo sielą, jei tik jį
klausysi, už vieną meilę užuojautos
žodį jis visą amžių minės. Sunku
esti klausyti dažnai beprotiško, iste-
ringo skundų, nuobodus esti tie de-
javimai, bet reikia mokėti, reikia
meilės, kantrybės. O mūsų intelligen-
tija kaip tik nemoka klausyti, prieti
artyn, suprasti. O juk jos priedermė
ne tik pastogė rūpinti ir duona
duoti, bet ir liaudies dvasia raminti.

Šalta, kartu žmoneliams svetimoj
žemėje, tarp tų plikų, drėgnų ben-
drabučių sienų, ilgu be galo. Aplink
viskas svetima: ir žmonės, ir gamta;
nėra širdies, nėra paguodos, kam
pasiskusti.

Patyriau, kad daugelyje vietų in-
teligentai labai retai telanko tuos
„rusius“ — bendrabučius, kur skur-
sta žmonės. O taip neapsakomai
džiaugiasi sodiečiai, jei i bendrabutį
užkliuva moksleivio ar šiaip intelli-
gento koja. Žinau skyrių, kurio pir-
mininkas, bendrabutį įsteigus, nė
karto nėra to bendrabučio atlinkęs.
Tuo tarpu ten prižiūrėtoja savo ne-
teisybėmis spaudžia žmonelių ašaras.

Komitetų kanceliarijose prisiklau-
so žmonelės visa ko — ir „moralų“,
ir pajuokimų ir įvairių šurkštumų.
„Ko lėdi, kur kiši nagus!“ ir t.t. —
paprasta kalba. Reikia koks raštelis
išgauti, tai per kruvinas ašaras. Ne-
jaugi mes tos „kanceliarščinos“ tiek
prisigėrė?

Liudni apsireiškimai. Kai buvome
namie, panašių atsitikimų būdavo
valsčių ir kitose raštinėse. Dabar,
netekę Tėvynės ir turto, likę elgeto-
mis, jų matome komitetuose. Ar taip
pas lenkus ar kitur? Ne. Jie myli,
brangina liaudį, jie yra tikri tautos
inteligentai. Teko susipažinti su len-
kų bendrabučiais. Kaip rūpestingai
apžiūrėti žmonės; inteligentai vienas
po kito lankosi bendrabučiuose, iš-
klauso kiekvieną pasiskundimą, išti-
ria nesusipratimus; del mažiausio
netikumo prievaizdos pašalinami. Už
tatai jų liaudis nors suvargus, bet

rami, nes jaučia, kad mylima, už tatau ir mūsų pabėgėliai taip pavydėdami žiūri į lenkų bendrabučius ir net dažnai eina pašalpos. O jau vaikus, be abejo, leidžia į lenkų mokyklas, nes ten geriau juos aprūpina.

Taigi, vis tolyn ir tolyn stumame savo liaudį. Kokiu skaudžiu disonansu skamba įvairūs šiurkštumai dabarties aplinkybėse. Dabar siauri asmenys dalykai turi būti antroje vietoje, dabar teturime atsidėję dirbti vieną šelpimo ir ištremtųjų ganymo darbą. Atsiminkime, kad liaudis yra mūsų tautos pamatas.

Argus.

Iš Lietuvos.

„Dabarties“ žiniomis, Prūsų Rytuose esą sunaikinta 24 miestai, apie 600 kaimų, 300 dvarų. Esą sugriauta ar pagadinta 34000 trobų. Užmušta ar sunkiai sužeista 2000 žm. Rusuoties esą ištremta 10700 žm. Iš laukininkų rusai rekvizavę 135.000 arklių, 250.000 galvijų, 200.000 kiaulių, 500.000 avių, 10.000 ožkų, 600.000 vištų ir 50.000 žąsų.

Iš Vilniaus lietuvių gyvenimo. (Iš mūsų korespondento). Nesenai vienas vietos vokiečių laikraštis, „Zeitung der 10 Armee“ (žr. Nr. 28 ir Nr. 30), pranešė mums, ką rusų laikraščiai rašą dabar apie Vilniaus gyvenimą. Pasak jų, miestas labai išdeges: nu-degę beveik visi mediniai namai. Mieste esą labai neramu, žmonės ke- lia maištą... Nei gaisro jokio pas mus nebuvo, nei žmonės maišto ne- mano kelti...

Ėmė augti mokyklos, kaip gry- bai po lietaus. Visi sukruto: lenkai, žydai, baltarusiai (gudai). Nuo jų ne- atsiliko ir lietuviai.

Be švietimo darbo, lietuviai. kar- tu su kitais, rūpinasi ir ypač opiais dabar ekonomijos dalykais. Nuo Nau-

jų Metų dirba jau dvi lietuvių varto- tojų draugiji: viena Bonifratrų ga- tvėje, antroji — Šnipiskėse. Šekasi neblogoi.

Nenutroškęs ne drauginis gyve- nimas. Dar prieš Kalėdas pradėjo iš naujo gyvuoti: persikėlęs naujan butan Dominikonų gatvėje (priešais p. Šlapelienės knygyną) „Rutos“ klub- as: per šventes buvo nevienas vai- dinimas, o dabar rengiamasi suvai- dinti kovo 5 d. Lukiškio cirko salė- je naują 4 veiksmų komediją „Sila- gėlė“. Komedijos siužetas labai nau- jas, paimtas iš šio karo atsitikimų. Režisuoja žinomas mūsų senas te- atro darbininkas p. Žemkalnis. Pel- nas žadama sunaudoti vietos lietu- vių vaikų prieglaudoms.

(Iš „Dabarties“).

Lietuvių dailės pramonės Vilniuje. Vokiečiams labai įdomi lietuvių liau- dies dailė, kurios dirbiniai jau ne kartą buvo giriami ir aprašinėjami vokiečių laikraščiuose. Dabar ketina sutaisyti daugi dailės pramonės pa- rodą, kuri duosianti progos vokiečių kariuomenei pažinti lietuvių dailę. Vilniuje leidžiamasis 10-sios armijos laikraštis ketina tuo tikslu po kelių savačių padaryti parodą, kad būtų progos apžvelgti lietuvių dailės pra- monę. Minėtojo laikraščio redaktorius Kurtas Vinter'is jau yra susitaręs su Lietuvos liaudies ir dailės žinovais ir, jiems padedant, tikisi gauti ata- tinkamos medžiagos. Šiaip žmonių, kurie galėtų šitą parodą pristatyti lietuviškų audinių (žiurstų, juostų, kaspinių, pirštinių), lietuviškų žaisle- lių vaikams arba paveikslų, prašo kreiptis į 10-sios armijos laikraštį. Vilniuje, A. O. 10.

Parodos taisytojai be abejo ma- lonėtų pasiskolinti*) daiktų parodai ir iš mūsų skaitytojų sluogsnų. O ir pačių lietuvių reikalas — prisidėti prie parodos, ydant ji būtų didelė ir įvairi ir parodytų tikrą lietuvių dailės gražumą ir puikumo pavei- kslą. Susižinoti su 10-tosios armijos laikraščio redaktorium galima per

*) „Dabarties“ pabraukta.

apskrities viršininkus arba per vietų vyresniusius.

(Iš „Dabarties“).

Istorinis laikraščio numeris. Kau- no miesto muziejaus rinkinyje yra taip pat Vilniujeėjusių „Lietuvių Ži- nių“ (turi būti „Lietuvos Žinių“ „L. B.“ red.) 90 num. praėjusių metų rugsėjo 18 d. Sita numerį išspau- zdino tame laiko tarpe, kada rusai jau buvo pasitraukę iš Vilniaus, o vokiečiai dar nebuvo to miesto pa- ėmę. Todėl šitas numeris išėjo be cenzūros. Jis tuo įdomus, kad šalia kitų naujienų straipsnyje „Karas Lie- tuvoje“ praneša žinių iš Kauno ir kitų miestų bei miestelių, kada šitie jau buvo vokiečių užimti.

Berods šitos žinios iš Kauno ne- pervirš tikros. Pavyzdžiui, ten pra- neša, kad prelado Maciulevičiaus (Maironies) namai, kuriuose buvusi rusų mokykla ir liaudies virtuvė, esą labai nukentėję nuo šaudymo. Ta ži- nia ne visai tikra, nes šitie namai maža paliesti, o mokyklos ten nebu- vo. Apgulimuojamu laiku ten buvo įtai- syta kariuomenės ligoninė, o prieš karą ten buvo Lietuvių moterų drau- gijos įstaiga.

Įdomus kitas pranešimas apie na- mų prievaizdų apą. Aname straipsny- je iš Kauno praneša: nors vokiečiai jiems moka algas, bet nesą paten- kinti, nes vokiečiai juos „laiką labai trumpai“ ir reikalauja iš jų aštriau- siai pildyti įsakymus ir žiūrėti tvar- kos...

Toliau ten randame žinių iš Nau- jųjų Trakų, Žaslių, Kaišėdorio, Mai- siogalos ir Naujosios Vileikos, ku- riuose pusėtinai tikrai praneša apie sunaikinimus, padarytus per karą.

Pirmajame puslapyje įdėtas reda- kcijos atsišaukimas į gyventojus. Ra- gina laikyti tvarką ir ramybę. Nes, girdi, dabar, kada vokiečiai taisosi paimti Vilnių, prasideda miestui — Lietuvos širdžiai — naujas gyvenimo skirsnis, apie kurį, berods, negalima

*) Rugsėjo 18 d. nauj. kalend. Vadinac. mē- sų kalendoriumi bus tai rugsėjo 5 d. „L. B.“ red.

esą iš anksto pasakyti, koks jis bu- siąs. — Vilniaus burmistro paskel- bimas garsina, jog esanti sudaryta piliečių atsarga.

Kita laikraščio dalis, kuri, tur būt, dar rusų laiku buvo prirengta, ro- dosi, būtų perėjusi per rusų cenzūrą.

(Iš „Dabarties“).

Belaisvių laiškai.

7. Kazimieras Mikta iš Doebe- ritz rašo: „Gerbiame Pirmininkel! Aš Kazimieras Mikta 16 pulko, Kau- no gub., Tytuvėnų miestelio, prašau Jūsų Malonybės sužinoti mano sesers Mortos Miktaiteės arba Onos Jakštie- nės adresą, gyvenančių Amerikoje. Parašykite atsakymą.“ (Laiškas gau- tas 27—VI—16).

8. Jonas Dobralavičius iš Doebe- ritz rašo: „Gerbiame Pirmininkel! Aš Jonas Dobralavičius Vilniaus gub., Ašmenos apskrities, Juratiškių valsč., Kričninkų kaimo, 44 pulko, prašau Jūsų Malonybės sužinoti mano tėvo Pauliaus Dobralavičiaus adresą. Ra- minuosi su belaisviais. (Laiškas gau- tas 27—VI—16).

9. Jokūbas Tivitas rašo: „Gerbia- masis Pirmininke! Aš esu belaisviu Vokioje 20 mėnesių ir per visą tą laiką negavau iš namų nei laiško, nei siuntinio. Mano adresas: Ryga, Aleksandro gatvė, № 58. Butin- prašau padėti man valgomais dai- ktais. Rygoje gyvena mano brolis Jonas Tivitas. Su viltimi laukiau atsa- kymo.“ (Laiškas gautas 29—VI—16).

10. Jonas Raugas iš Doeberitz rašo: „Gerbiame Lietuvos Komiteto Pirmininke! Širdingai dėkoju už Jūsų atsakymą, kurį gavau, ir kartu prašau sužinoti Petro Gasiūno adre- są, gyvenančio Amerikoje. Aš esu Jonas Raugas. Kauno gub., Gulbi- nų valsč., Gėgaurų kaimo, 110 pulko.“ (Laiškas gautas 27—VI—16).

Putinas.

Kunigaikštis Žvainys.

Poema.

(Žiūr. „Liet. Balso“ № 55).

I.

„Čia sugausiu aš tą vėlę —
Savo vikrią merguželę.
Bus ji mano amžinai!“
Ir prie augšto kranto gena,
Kur ličiuodami plūskena
Mėlynieji vandenai.

Tik rankas susitvert pakėlė, —
Šoko jūrėn merguželė,
Susimaišė su puta;
Bangose ūmai sudilo,
Suteškėjo ir iškilo,
Kaip gelė graži, balta.

Baltos rankos ir krutinė
Putų rubais apsipynė,
Žiba rasos plaukuosė.
„Sen, berneli, ranką duoki,
Pamyluoki, pasupuoki
Jurių marių bangosė.“

Ir į krantą plaukia, plaukia,
Meldžia akys apsiniauke.
Lyg nudžiugus, lyg liudna.
O iš vandenio štai šviesia
Ji rankytę jam ištiesia
Ir masina šypsena.

„Kad geismus širdij užkūrei,
Nors iššokęs žučiau jūrė, —
Užgesinti juos turiu!“
Jaučiu — kraujas užliepsnojo,
Greit ant kranto atsistojo
Pult... į gelmę sukuriu.

Švyst — čion kas tai sušvyt ravo
Jaučia — ranka jo pagavo, —

Stipriai traukia atgaliūs.
Žiūri — krivis. Apsisuko,
Keiksmas apmaudo išspruko.
Stumė senį pagalios.

„Ei, šalin gi man iš tako!“
Ir kerštu širdis apjako.
Šoko, švystelė kardu,
Kirta — perskrodė krutinę...
Akys užtemė aptvinę,
Viskas sukasi ratu.

Suvaitojo gailiai jūrė.
Tamsios jėgos susibūrė —
Bangą vejasi banga.
Šoka jis... — aplink sujudo,
Puolė jūrėn... ir pabudo.
Žiūri — gi prieš jį lanka.

Miega vyrai raitužėliai,
Ilsis žirgai juodberėliai,
Tyli mieganti naktis.
Ten už medžių mėnuo slenka,
Žvaigždutes aplinkui renka: —
Į kitas keliaus šalis.

„Tai tik sapnas mano buvo.
Sielą sudrumstė ir žuvo“ —
Mąsto vienas sau Žvainys:
„Ir gyvenimo karionės,
Gal tik nykstančios svajonės,
Gal tik monų rinkinys...“

Ilgai dar jisai rymojo.
Bet kas slėgė dvasią jojo?
Nieks minčių jo neįspės.
Ar paveikslas mylimosios,
Ar vargai šalies gimtosios,
Ar svačiojimai garbės?..

*

Ir gintarais apsaugytą
Ėmė skardųjį trimitą.
Ėmės suputė kartū —
Ir ringavo, plaukė, kovės
Išsirite tonų svorės,
Grįžo atbalsiu keistū.

Šoko vyrai išmiegoję.
Bėrus žirgus greit balnoja,

Sėda, joja į eiles
Ir tolyn per žalią girią,
Lyg per jūres plaukia iria
Ten, kur vadas juos nuves.

Jau išaušo giedras rytas,
Miškas perlais iškaišytas,
Čiulba paukščiai tarp šakų.
Tai smagu berneliams joti
Per tą žalią miško plotį,
Tarp tų dvelkiančių bangų.

II.

Ten ant kalno ar matai
Pilį juoduojant augštai?
Bokštai padebesius remia,
O žemai pilkais senais
Muro sienų akmenais
Lenda kasasi į žemę

Tai arų tvirta guštā!
Nes bajoras Rakita
Iš tiesų tai lenkų aras.
Visad klojas jam dalia:
Ar su svetima šalia,
Ar tai su kaimynais baras.

Štai ne taip dar čia seniai,
Kuomet smarkus lietuviai
Isibrovę plėšė lenkus,
Spyrės vienas Rakita,
Nes tik jo piliis tvirta
Buvo kelią jiems užtvėnkus.

Ilgai, ilgai jam žibės
Maloni žvaigždė garbės:
Žuvo jėgos užpuoliko.
O patsai narsus Žvainys
Tapo lenkų kalinys,
Nors paskui išsprukt pavyko.

O kiek turtų turi jis!
Niekas to neišskaitys.
Kitas tiek neprigyventų.
Ir nuo priešų atimtų,
Ir iš tolimų kraštų
Brangiai tyčia pargabentų.

Bet brangiausia jo žvaigždė —
Tai jauna skaisti duklė,
Kaip gelė anksti pražydus.
Ne viena jauna širdis
Ją svajojo per naktis, —
Gaudė žvilgesiai pavydus.

Bet gražuolė Ragnedā,
Su visais tyli, šalta,
Neišmoko rods mylėti.
Dunda tolimi keliai —
Joja iš šalių piršliai,
Bet nenori ji tekėti.

Stebis senas Rakita —
Juk seniau kaip ir ne ta
Buvo jo graži dukrytė.
Visados lipšni judri,
Kiek tai būdavo turi
Džiaugsmo linksma ją matyti.

Nebe ta visai nunai.
Susimąsčiusi liudnai
Ji visų, net tėvo vengia.
Ar naktelė, ar diena,
Užsidariusi viena
Kaž-ką dirba, kaž-ką rengia.

Jau ne kartą matė jis
Jos sudrėkusias akis —
Ašarėlės veida prausė.
Žiūri — tartum ne sava.
Kad bent motė būtų gyva —
Jis veltui ką skauda klausė.

Pamėgino, rods, du kart
Ją aštriau pabaust pabart,
Vis tik nieko neišgavo.
Jis neperkalbės dukters;
Pasirijo — ir išters:
Nesakys svajonių savo.

Nesuseks tad niekados
Nieks svajonių Ragnedos.
Neišgaus krutinės turtų.
Tik naktis mėnesienā,
Tik žvaigždė tyli liudna
Iš gilybių juos atburty.

(Bus toliau).

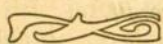
11. *Boleslovas Kasperavičius* iš Cellelager 2 216 rašo: „Nužemintai prašau Poną Pirmininką padėti man kuo galima! Aš kareivis, esu belaisviu Vokioje. Tėviškė mano užimta vokiečių kariuomenės ir aš visą laiką nieko negaunu iš namų. Aš esu iš Kauno gub., Kauno apskrities, Aleksandro valsč., Barsuniškių kaimo; ten pat gyvena mano tėvas Aleksandra Kasperavičius“. (Laiškas gautas 29—VI—16).

12. *Stanislovas Skiotis* iš nelaisvės (Langensalza I Bot II Komp № 46; 2 Zug. Germany) prašo sužinoti apie brolių Juozą Skiotį, gyvenantį Amerikoje, Bogtene.

13. *Seržantas Eduardas Grappé*, kurs yra nelaisvėje (Goenlitz Russenlager 6, Baracke II, 1. Vokioj) norėtų sužinoti, kur jo giminaitis Simonas Ernestson'as iš Laugsedeno'os ties Hasenpolte ir taip pat jo brolis Ernestas Grappé iš Liepojos, Wilheminen str. № 51.

„Lituanijos“ Komitetas.

P. S. Laiškas ir kitiems siuntiniams adresas: Kun. Steponaitis, Albertinum, Fribourg Suisse.

Padėčiau žirgą balnoti ir aš.

Paskaitęs „Lietuvių Balse“ № 49 A. Dundzilos atsišaukimą: „Metas, jau metas žirgai balnoti“, turiu ir aš tarti šiuo klausimu žodį.

Kiek svarbus yra dalykas parvežti Lietuvai po karo suorganizuotą prekybą ir pramonę, aš čia ne nekalbėsiu. Vien tik norėčiau pasidalyti žiniomis, kas tuo klausimu jau daroma.

Vasario 23 — 25 d. suvažiavime buvo kalbėta apie specialės komisijos sudarymą kooperatyvams steigti. Visi suvažiavusieji pritarė. Buvo įsteigta tam tikra sekcija, kuri paskutinioje dienoje sustatė savo rezoliuciją. A. Spakyns tuo pačiu dalyku parašė „Liet. Balse“ ir „Vade“, paduodamas platesnių sumanymų įvykdinti sekcijos rezoliucijai. Iki šiai dienai visi nutarimai tebėra tik ant poperio. Pasirodo, kad gyvenime daugiausia padaroma aktyviu darbu. Tą patį dalyką pradėdamą vykdyti, tik truputį kita forma, gerai apgalvojus, pasirodo labai praktiška. Jekaterinoslavo tautų komitetas: lietuvių, lenkų, rusų, latvių ir žydų sudarė tam tikrą tautų organizaciją tarybą vaisingiam darbui. Į tą tarybą įeina tik tautinių organizacijų komitetai pirmininkai. Tą tarybą tarp kitų savo darbų ar nutarė steigti reikalingiausių prekių sandėli. Sudėjus apie 15 tūkst. rublių. Taryba, turėdama savo sandėlį, duoda prekių tautų organizacijų krautuvėms. Kiekvienos tautos komitetas paskiria iš savo tarpo po 3 žmones sandėliui prižiūrėti ir savajai krautuvei vesti. Sandėliui vesti kiekvienas komitetas stato savo tautos tarnautojus, o savo krautuvėse veda patysai tautos komitetas savarankiškai. Didelis darbas daroma pabėgėliams ir kartu tveriamą savo prekybą. Vietos valdžia tam pritaria ir leidžia samatoje pastatytas tam tikslui sumas. Mums, lietuviams, kaip tikslai to ir reikia, kad prie kiekvieno komiteto skyriaus būtų krautuvė ir tenai darbuotūs žmonės, kurie po karo grįžtų tėvynėn ir prekybos įstaigas. Sudarius daug tokių lengvai įsteigiamų krautuvių, susidarytų tam tikras prekybos žinovų būrys. Daug turime šiemet pabaigusį buhalterijos kursų arba įstojusį į įvairias svetimauciu krautuves. Tik juos sutraukime į savo prekybos įstaigas, ir jau bus žymiai pastumėtas pirmyn svarstomasis klausimas.

Prie Komitetų skyrių steigiamos yra dirbtuvės: siuvyklos, neryklos, nafto kalvių, šaltkalvių, dailidžių, odininkų ir kitokios. Pradžioje dirba tik savo komiteto reikalams, o pa-

skiaus ar trūksta darbo, ar nežino kur dėti savo išdirbinius. Tuos nepatogumus pašalinti sava prekyba. Dar labiau — turėtumėm ateityje savo galanterijos prekių. Susižinotumėm vienas Komitetas su kitu, ko kam trūksta ir ką kas kitiems galime duoti arba apsimainyti.

Tiems klausimams risti ir, vaisingam darbui nustatyti reikėtų būtinai padaryti ne tik prekybos atstovų, bet ir visų dirbtuvių susivažiavimą. Kitaip mūsų dirbtuvių gyvenimas gali būti pakirstas, o prekyba maža teisišvystys. Suvažiavimą būtų gera sulaukus Maskvoje rugpjūčio mėnesio pradžioje geriausia — Centralinio Lietuvių Komiteto iniciatyva.

Kun. Adomas Vilimavičius.

Korespondencijos.

RUKŠNĖ. Polocko ap. Vitebsko gub.

Rukšnės parapijoje yra lietuvių kolonija, susidedanti iš 253^{*)} žmonių. Dauguma jų atvažiavo čia 1885 m., pirkosi dvarų, dvarelių ir štai jau 31 metai čia gyvena. Pirkto jie labai nebrangiai, mokėjo tik 50 r. dešimtinai ir net mažiau; žemės gi turi 20 ir daugiau dešimtinių kiekvienas, tik ji ne visur vienoda. Užvis geriausia Glušicos sodžiaus; tamė sodžiūje ir žmonės labiau susipratę, kaip kituose. Nebloga žemė Rukšnės bažnytkaimio ir Glinikų sodžiaus. Kur-kas blogesnė žemė lietuvių sodžių — Starosielės, Šileikių ir Daliokų. Tų sodžių žemė smėlinė ir todėl derlius būna nepergeras; tautinis susipratimas čia irgi menkesnis, ir jau nebereta, kad lietuvių jaunimas kalbasi tarp savęs gudiškai. Starosielėje iš 7 ūkininkų 2 šlekti ir, nors dauguma sodžiaus gyventojų lietuviai, šlektos betgi nemoka lietuviškai. Tai jau aiškiai rodo, jog šie kolonistai lietuviai nemoka kitų priversti, kad jų lietuvių žiūrėtų, ir savąją kalbą maža tegerbia. Kai-kurie net mano, jog „kurioj šalyj esi tą ir kalbą vartok“, nes be savosios galima esą apsieiti. Todėl ne nenuostabu, jog jau čia gimusieji, gyvendami tarp svetimauciu, pradeda miršti savo kalbą ir po truputį tirpsta gudų maseje. Žinau 6 tokius atsitikimus, kad lietuvaite išteka už svetimaucio arba lietuvis veda svetimaute. Tikslai kurie-ne-kurie jų dar tebeturi gyvų ryšių su Lietuva ir net atsitinka, kad važiuoja pačių ieškoti Lietuvon Svedas, Kamajų, Rokiškio ir kitosna gretimosna parapijosna, nes iš ten jie čia atvykę. Kai-kurių Glušicos ir Rukšnės gyventojų net manoma po karo ieškoti kelių Lietuvon. Bet jie patys supranta, kad tai nelengva, kad būtų daug lengviau tai padaryti, jei kokia-nors įstaiga rūpintųsi gražinti kolonistus lietuvių tėvynėn. O argi galima tokią įstaigą įkurti, kai Lietuva neturi nei savo autonomijos. Kaip gi galima apie tai galvoti, kuomet dėl paglemžimo mūsų tautos varžosi stipresnieji kaimynai; kur gi rasti teisybę, jeigu lenkams vyriausybė žada plačią autonomiją, o apie lietuvių ne neprisimena, nors kariuomenės stovi beveik ant etnografinės lietuvių ir gudų sienos?

Kadangi lietuvių visur po plačiąją Rusiją galima sutikti, todėl reikia naudotis proga ir registruoti visus kolonistus lietuvius. Rukšnės parapijoje lietuvių 253: Glinikų sodžiūje 13 kiemų, 64 gyventojai, Glušicoje — 8 kiemai, 44 gyventojai, Starosielėje — 5 kiemai, 28 gyv., Šileikiuose — 5 kiemai, 28 gyv., Daliokuose — 4 kiemai, 28 gyv., Rukšnės bažnytkaimyje — 7 kiemai (su klebonija) 41 gyv., Jakovkos dvare 7 lietuviai, Liachovo dvare 5 lietuviai ir vienasėdyje

*) Tas ir kiti skaitmens duodami dabartiniam gyventojų skaičiui, be paimitųjų karan ir laikinai gyvenančių miestuose.

už sodžiaus Glybočkos 8 gyvent. Rukšnėje klebonauja kun. A. Jareckas, lietuvis. Tarp vietinių gyventojų, o taip pat ir tarp kolonistų lietuvių yra išsiplėtojęs iprotis dirbti ir gerti degtinė. Ta baidi yda padarė tai, jog kai-kurie liko ištremti dėl jos ar tik ne Archangelsko gub. Visi lietuvių sodžiai nuo Rukšnės 5—7 varstai tolimo, bet jie ne vienoje vietoje, o vienas vienas parapijos krašte, kitas kitame. Prieaugančioji lietuvių karta gana didelė, tik, deja, čia nėra savos mokyklos. Kai-kurie tėvai leidžia savo vaikus net gudų pradedamosios stačiatikių mokyklosna („cerkovno-prichodsk.“), kad tik vaikas išmokytų skaityti, rašyti. Jau pernai rudenį buvo norima čia atidaryti lietuvių liaudies mokyklą, bet paskiau dėl mažo vaikų skaičiaus tas dalykas buvęs atidėtas. Dabar gi, mano padaryta statistika, vaikų (nuo 7 iki 16 m.), kuriuos tėvai sutinka leisti projektuojamam lietuvių mokyklon, atsirado 58. Reikia tikėtis, jog Lietuvių Draug. Centro Komitetas įsteigs Rukšnėje pradedamąją mokyklą. Si gi mokykla suturės lietuvių nuo nutautimo.

I. Valiūnas

Zinios.

PETRAPILIS.

Ministerių permainingos. Žemės dirbimo ministeris A. Naumovas atstatytas. Jo vieton paskirtas vidaus reikalų min. padėjėjas — gr. A. Bobrin-skis.

„Rieč“ aprašo plačiai slėgiamųjų tautų kongresą, apie kurį rašėme № 53 „L. B.“ I prezidijumą, be kitų, buvęs išrinktas ir lietuvių atstovas Gabrys. Nors viso suvažiavimo spalva ir buvusi antirusinė, lietuvių atstovas betgi išdrįsęs pabrūksti savo pasitikėjimą sąjunga.

Šaukia studentus. Nutarta pašaukti kariuomenėn tuos studentus, kuriems šaukimas buvo atidėtas iki mokslo baigės. Dabar neims tikslai 1) universiteto IV kurso studentų ir 2) paskutiniųjų 2-ju kursų augštųjų technikos mokyklų.

Švietimo ministerija pranešė mokslo apygardų globėjams, kad liaudies mokytojai, kurie pradėjo tarnauti mokyklose ne vėliau kaip liepos 4 d. š. m. ir kurie priskirti prie apsaugininkų pirmosios rūšies 1896 — 1893 m. ir antrosios rūšies 1905 — 1893 m., laikinai bus paliuosuojami nuo kariuomenės tarnavimo.

Kiekvienas mokytojas, noris pasinaudoti šia proga, turi atsiųsti kariuomenės viršininkui savo vyresnybės liudijimą, kad jis yra liaudies mokytoju.

Ankietos. Centro Komiteto išsiųsta visiems skyriams ir įgaliotiniams ankietos lapeliai: gauti kuodaugiausiai žinių apie jų veikimą, kad, padėjus jas pamatan, galima būtų geriau ginti skyrių samatas tam tikroje taryboje, kuri paskutiniu laiku emė labai jas mažinti. Bet iki šiam laikui atsakymų į ankietą gauta dar labai maža ir samatos, kaip ir pirma, dažnai karpomos. Butų labai reikalinga paskubinti žinių prisiuntimą.

Rugpjūčio mėnesyje Tatjanos Komiteto manoma sušaukt bendras suvažiavimas visų komiteto narių, skyrių atstovų, įgaliotinių ir k. Suvažiavimui renkama žinių apie visų skyrių veikimą; tam tikslui išsiuntinėta ankietą.

Kadangi suvažiavimo laikas artinasi, reikėtų greičiau išpildyti ankietą.

Tam tikrosios pabėgėlių tarybos pirmininku su teisėmis vidaus reika-

lų ministerio padėjėjo paskirtas Smolensko vienos apskrities bajorų vadas Engelgardtas.

Paskutiniu laiku sudarytas naujas komitetas peržiūrėti pabėgėlių šelpimo reikalams. Komitete dalyvauja visų tautų įgaliotiniai. Pirmininku paskirtas Engelgardtas.

Atitaisymas. „L. B.“ 54 numeryje žinioje apie skolinimo komitetus neteisingai nurodytas adresas. Kiročnaja 12, b. 3 veikia tiksliai Kauno gub. kom., Suvalkų gi kom. adresas: Furšadskaja 18.

IVAIRIOS.

Jekaterinoslavas. Čia Gubernijos Taryba rado, kad rūpinimas pabėgėlių daiktai, švietimo reikalai, steigimas prieglaudų, valgyklų ir k. gali būti atliekami, medicinos gi pagalba bei „pajokų“ dalijimu turi užsiimti žemietybė, kiti gi pabėgėlių šelpimo reikalai (kurių iš tikrųjų visai nebėra) lieka tautos organizacijoms. Tuo remdamasi Gub. Taryba visai atmetė kelių draugijų samatas ir pvd. Marijupolės skyrius, šelpias 500 žmonių, buvo pripažintas nebereikalingu ir nutarta uždaryti.

Tuomet tas klausimas liko iškeltas tam tikrojoje taryboje, kuri pažvelgė į jį visai kitaip: pripažino, kad visos įstaigos, kurios veikė iki šiam laikui turės veikti ir toliau, nepereidamos nei į Tatjanos Komit., nei į žemietybes ir paskyrė joms tam tikras sumas.

Latviai konservatoriai savo „Dsimtenes Westnetis'o“ laikraštyje išreiškia didžiausį pasipiktinimą, kad mūsų atstovas M. Yčas kėlęs mažųjų Rusijos tautų klausimą užsienyje. „Yčas išklausiņo, rašo „Ds. W.“, vakarų Europos politikos vedėjus — prancūzų prezidentą, popiežių ir daugelį diplomatų — apie jų nuomones dėl autonomijos teisių mažųjų Rusijos tautų, ypač apie Lietuvos autonomiją. Jų atsakymai buvo neaiškūs. Beveik visi nurodė, kad risti tokie klausimai dar esą peranksti, kad reikią palaukti karo galo“.

Svetimieji politikai negalėjo duoti Yčui tiesių atsakymų, kol pati Rusija nenurodė savo pažiūros į šį klausimą. Keistai skamba, kuomet skaitoma, kad ir mūsų atstovas I. Zalitis ketinas greitai laiku keliauti į užsienį išaiškinti latvių klausimo. Mes nenorime tikėti, kad p. Zalitis pasiektų p. Yčo pavyzdžiu. Nėr nei mažiausios prasmės kelti iš tėvynės į užsienį mūsų vietiniai klausimai“.

Jeigu Yčas keliaudamas kiekvieną proga sunaudodavo Lietuvos reikalams, tai jįsai tarėsi tik su Rusijos sąjungininkais, be kurių nebus sprendžiamas nė vienas klausimas busimajame taikos kongrese.

KARAS.

Rusų šone. Keliu į Lvovą, nežiūrįnt atkaklaus austrų gynimosi, rusai žygiuoja pirmyn. Ypač smarkūs mūsų pietų vakarus nuo Brodų. Čia rusams pasisekė pastumėti priešininką ir susistiprinti ant dešiniojo Sereto upės kranto. Į pietus nuo Brodų rusai sumušė priešininką ir paėmė keletą kaimų. Kokios 15 varstų plotu rusai gerokai pajėjo priekį į Lvovą. Rusų pasisiekimas ties Seretu ypač tuo svarbus, kad, rusams perėjus Seretą ir Groberką, kitų nepatogių ir sunkių žygiams vietų į Lvovą nebėra. Priešininkas čia smarkiai priešinasi, net po kelis sykius puola rusus. Bet visur tas austrų atkaklus puolimas sutrupa nuo rusų pajėgų. Per dvi dieni rusai paėmė belaisvių 140 oficerių ir 5500 kareivių.

Bukovinoje į pietus nuo Deliatinio austrai pasikvietę daugiau ka-

BARBORA JANAUSKAITĖ iš Plungės m.
Telšių aps., Kauno gub., ieškau tetos Butkevičienės ir brolio Petro. Тула, Мотякинская у.
Литовский Комитетъ,
1668—7